

JULIA BURGERS-DROST

Geluk heeft vele deuren

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

‘Heus juf, ik hoef niet naar huis... echt niet!’

Wijdbeens staat hij daar, de vijfjarige Tjeerd Dorland. Zijn bruine ogen schitteren verdacht, maar hij blijft zijn juf, Kittie Verhoog, dapper aankijken.

Kit vertrouwt het niet helemaal. De hele middag is Tjeerd griezelig rustig geweest. Onopvallend ging hij zijn gangetje. Om halfvier bood hij zijn hulp aan. Prullenbakken legen, snippers rapen, plakkwastjes afwassen. Kittie weet dat thuis geen moeder op hem wacht. Ze heeft met het nieuwelingetje te doen. Zo jong je moeder verliezen door een ongeluk op de weg. Een van de velen. Zuchtend trekt ze het weerstrevende manneke tegen zich aan. Streelt onbewust het dikke, donkere haar. Tjeerd geeft zich niet gewonnen en blijft als een houten pop tegen Kit aan staan.

‘Maar je zusje, die gaat toch ook naar huis?’ begint ze opnieuw.

Tjeerd blijft haar aanzien terwijl zijn hoofd langzaam ‘nee’ schudt. Karen is naar een verjaarspartijtje.

Kittie wordt er wat moedeloos van. En kribbig. Hoe kunnen ze nou zo’n kind aan z’n lot overlaten?

‘Bij wie zit Karen in de klas, Tjeerd? Bij juf Jansen, in de eerste?’

Weer dat starende knikken. Hij werkt zich los uit haar armen. ‘Heus juf, ik hoef nog niet naar huis... echt niet!’

Kittie zucht ervan. ‘Wat moet je met zo’n joch!’

De klassendeur zwaait open en de schoonmaakster van de school stapt energiek naar binnen. Als ze Tjeerd ziet staan, trekt ze gelijk haar conclusies. ‘Ach arm...’ zegt ze op meewarige toon en vat post op de steel van de bezem.

Zo gaat dat in een dorp, weet Kit uit ervaring. Geërgerd kijkt ze mevrouw Groet aan. Als die nou maar niet gaat zeuren waar het kind bij is! Daar heb je het al. ‘Wie zorgt nou voor die kinderen? Eerst was er, naar ik meen, een zuster van hem in huis, maar die schijnt getrouwd te zijn ondertussen. Ze zeggen...’

Kit springt op. ‘Tjeerd heeft me toch zo goed geholpen, hè Tjeerd? Nu gaan we samen naar huis. Dag mevrouw Groet!’

Ze pakt haar tassen in één hand en met de andere grijpt ze haastig Tjeerds knuistjes beet.

Snuivend gaat mevrouw Groet aan de slag. Ze haalt haar schouders op. De ene keer zijn ze de hartelijkheid zelf tegen je en de andere keer

is er geen minuutje voor een praatje.

Zwijgend loopt Tjeerd aan Kitties hand het schoolgebouw uit. Af en toe blikt hij vertrouwelijk omhoog.

Kittie loopt automatisch naar het fietsenhok achter de school. Propt haar tassen onder de snelbinders.

‘Moet ik daarop zitten, juf?’

Ze kijken beiden naar de hobbelige zitplaats. ‘Het is niet de bedoeling...’ begint Kittie. Maar als ze de smeltende blik in de bruine kijkers ziet en een klef handje over haar arm voelt gaan, aarzelt ze.

‘Ik vin’ het zoooo lief dat ik met je mee mag...’ zegt het dankbare stemmetje naast haar.

Wat moet je nou in zo’n geval? Een kind is geen zwerfpoes die je maar zo aan zijn lot overlaat. Mee met haar, stel je voor! Onwillekeurig schiet ze in de lach. Haar hospita zou zich naar schrikken. Node verdraagt ze de lasten die het geeft als je een huurster hebt. Doch Kittie is een ster in het kiezen van tussenweggetjes. ‘Mijn enig talent,’ zegt ze vaak gekscherend.

‘Ik breng jou naar huis, manneke. Het is al bijna halfvijf. Dan komt je pappie thuis en misschien is Karens feestje dan ook wel afgelopen. Kom! Ik zet je boven op mijn tassen. Het zijn

net de bulten van een kameel, zie je wel?' Tjeerd schatert het uit. Onbekommerd klatert het stemmetje over de verlaten speelplaats.

Als ze even later over de straat fietsen, roept Kit achterom: 'Een heel gewichtig meneertje ben je, hoor!'

Ze voelt hoe het kind zich zielstevreden tegen haar rug aanvlijt. Hij zoekt nestwarmte, bescherming, weet Kittie. Ach, en wat kan zij voor hem doen? Als ze een paar klasgenootjes van Tjeerd tegenkomen roept hij met een klank van triomf in zijn stem: 'Hoi!' Trots als een pauw, zo van: zie mij nou eens lekker bij juf achterop zitten. Zie jij dat maar eens voor elkaar te krijgen.

'Wijs me de weg eens, Tjeerd,' verzoekt Kittie. Het blijkt dat de familie Dorland in de buitenwijk van het dorp woonachtig is. Een smalle strook bosgrond is ingericht als bungalowpark. Aan niets is te merken dat er een drukke verkeersweg vlak in de buurt is. Kit kijkt genietend om zich heen. Het dorp ligt nu achter hen. Rechts en links van de smalle landweg zijn maïsvelden. Hier en daar zijn de forse stengels uiteengebogen, zodat geheimzinnige gangetjes zijn ontstaan. Een heerlijke, verboden speelplaats. Kit ziet ze sluipen, de Indianen en

cowboys. Een modern 'weggetje in het koren'. Jammer dat er haast geen ander graan meer verbouwd wordt in deze omgeving. De boeren houden het allen bij maïs. De bungalows, de ene al fraaier dan de andere, staan verscholen in de bosjes en zijn omgeven door heidetuinen. Aan de gele blaadjes op de weg is te merken dat de herfst in aantocht is.

'Nou zijn we er!' Tjeerd rukt aan Kitties middel, alsof dit zou corresponderen met de rem van haar fiets. Wanneer Kit afgestapt is heeft ze moeite de fiets overeind te houden.

Tjeerd is niet alleen wijs voor zijn leeftijd, maar ook fors. Hij rent vooruit de oprit op. De tuin ziet er verwaarloosd uit. Onkruid woekert over de flagstones. Kit verbeeldt zich dat aan allerlei kleinigheden van buitenaf al te merken is dat een verzorgende vrouwenhand ontbreekt. Ze zet haar fiets tegen een berkenboom en loopt naar de voordeur. Tjeerd spreidt machteloos zijn armen uit. Ogen die donker lijken te worden en een stemmetje dat angst voor verlatenheid verraadt. 'Ik... ik kan der niet in...!'

Ja, er is wel een sleutel, maar die heeft Karen. Meneer Dorland heeft er klaarblijkelijk niet bij stilgestaan dat vandaag Tjeerd het eerst thuis zou komen. Tjeerd raakt getraind in het

tegenhouden van tranen, ziet Kit met de blik van iemand die gewend is met kinderen om te gaan. Ze speurt met haar ogen langs de ramen. Daar! Bij een balkon staat een deur op een haakje. Ondoordacht, om maar niet te spreken van achteloos. Als er nu maar een ladder was.

Tjeerd heeft haar blikken gevolgd en begrijpt meteen wat er nodig is. In de garage staat een ladder. Stevige jongensbenen met afgezakte sokken draven voor Kit uit naar de in het groen verscholen garage, die gelukkig niet op slot blijkt. Tussen de autopedes, tuingereedschap en niet te identificeren voorwerpen, ziet Kit een stukje ladder. Ze sjoert hem met veel moeite naar buiten, ondertussen het geval keurend op eventuele gebreken.

Even later staat ze te griezelen onder aan de trap waarop resoluut, alsof het zijn dagelijks werk is, Tjeerd naar boven klautert. Ze slaakt een zucht van verlichting als ze ziet dat hij veilig over de rand van het balkon heen is geklommen. Voeten die duidelijk hoorbaar ‘rompe-rompe’ op een houten trap naar beneden roffelen. Een deur die na een forse duw openzwaait. Stralend staat hij daar als een kleine overwinnaar: Tjeerd Dorland. Kit slikt krampachtig een brok in haar keel weg. Om zo’n kind

te hebben en hem niet zelf groot te mogen zien worden. Met knipperende ogen stapt ze over de drempel. Een mufte lucht komt haar tegemoet. De hal is rommelig. Laarzen liggen in een hoek alsof ze tot het meubilair behoren... Onzeker blijft ze staan. Wat nu?

Tjeerd holt luidruchtig door het huis. Wijst Kit op allerlei bijzonderheden. Daar staat zijn nieuwe auto. En ziet ze die rolschaatsen op schoenen wel? Wil ze nu meteen zijn kamer zien? Of zal hij eerst een fles priklimonade uit de kelder halen?

Kittie trekt het stevige lijf tegen zich aan. Zo kan hij haar onthutste gezicht niet zien. Ze weet iets veel beters... Zal ze thee zetten voor hen beidjes? Met een beschuitje erbij? Tjeerd klapt in zijn handen en bast: 'Joehoe! Dat is pas gezellig!'

In de modern ingerichte keuken heerst een chaos. Hier is overduidelijk te merken dat er waarschijnlijk geen huishoudelijke hulp is. Terwijl ze op het aanrecht een plekje vetvrij maakt om de theeboel klaar te maken, hoort ze Tjeerd die op een stoofje naast haar is komen zitten, uit.

Gewillig doet hij de situatie uit de doeken. Toen ze hier kwamen, logeerde tante Lies van

oma van papa een hele tijd bij hen. Maar tante Lies van oma van papa ging opeens trouwen. Heel ver weg woont ze nu. 'In eh... Canada! Ver, hè?' De trouwe oogjes kijken Kit ononderbroken aan. Terwijl hij vertelt maakt hij grappige bewegingen met zijn handen en nadrukkelijk knikt hij bij iedere klemtoon. 'Ze krijgt nu zelf een kindje. Een kleintje maar, hoor. Niet zo een als Karen en ikke. Het wordt vast een donkerbruin kindje, zegt mijn papa. Want oom Jack is ook donker. En nu zorgt papa voor ons. En soms mevrouw Blinkert. Die maakt de ramen en zo schoon.'

Kit bedenkt schamper dat die mevrouw haar naam geen eer aandoet: het ziet er nu bepaald niet blinkend uit hier.

Tjeerd zucht diep op een wijze waar iemand van het grote toneel een voorbeeld aan zou kunnen nemen. Hij slaat zijn armen rondom de opgetrokken knieën en met een moedeloos gebaar legt hij zijn hoofd tegen Kits been. Weer die zucht: 'Maar mijn pappie is soms zo laat thuis, juffie. En dan krijgen wij zo'n honger.'

Kittie smeert zacht geworden beschuiten en om de smakeloosheid te verdoezelen strooit ze er rijkelijk gekleurde muisjes op. Het is duidelijk dat in dit gezin raad geschaft moet worden.

Voor zichzelf gaat ze na wat ze weet over dit gezinnetje. De moeder is verongelukt, ruim een jaar geleden. Dat was dus voor ze hier woonden. 'Waar woonden jullie eerst ook alweer, Tjeerd?' Ze kijkt hem vragend aan. Schikt de kopjes op een blad. De beschuitjes ernaast.

'In Hilversum, juf. Op een heel hoge flat! Heel hoog. Er was een tuin op het dak! Dat was leuk!'

Kit zoekt een geschikt plekje om de thee te nuttigen. Tjeerd troont haar mee naar de woonkamer. Ook hier komt de onfrisse lucht haar tegemoet. Ze zet het blad op een tafeltje en opent de tuindeuren. Door deze weg te schuiven ontstaat een effect van een open kamer. De muren zijn van steen en in de plafonds is veel hout verwerkt. In het midden van de kamer is een reusachtige open haard gemetseld. Daaromheen staan vele soorten gemakkelijke stoelen. Aan de wand hangen schilderijen die zo op het oog echt zijn. Dat ziet zelfs Kit, een leek op dit gebied. Trouwens, de tapijten die hier en daar schuin op de vloer liggen zijn van kostbare kwaliteit. Toch maakt het geheel een indruk van verwaarlozing. En dat is, de geschiedenis kennende, ook geen wonder.

Tjeerd geniet van de thee, de zachte beschuit